

Prof. dr hab. Med. Włodzimierz Liebert

Autoreferat

W dniu 9.05.1972 otrzymałem dyplom lekarza. Od dnia 1.06.1972 jestem pracownikiem naukowo-dydaktycznym Katedry i Kliniki Neurochirurgii Akademii Medycznej w Poznaniu a obecnie Katedry i Kliniki Neurochirurgii i Neurotraumatologii Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego. Moje zainteresowania neurochirurgią datują się już od pierwszego roku studiów (praktyka wakacyjna). Na III roku byłem współzałożycielem Studenckiego Koła Naukowego przy Klinice Neurochirurgii, pełniąc funkcję przewodniczącego koła. Praca ta zaowocowała przedstawieniem 6 doniesień na Uczelnianych Konferencjach Naukowych STN. Praca pt. „Doświadczalne ognisko padaczkorodne u królików w świetle badań patomorfologicznych i elektrokortykograficznych” uzyskała I nagrodę. W tym samym czasie jako wolontariusz prowadziłem ćwiczenia z anatomii ośrodkowego układu nerwowego w Zakładzie Anatomii Prawidłowej. W czasie studiów byłem członkiem ZSP a od IV roku członkiem Zarządu Studenckiego Towarzystwa Naukowego odpowiedzialnym za koła w klinikach zabiegowych. W latach 1969 – 1972 z ramienia STN powierzono mi organizację studenckich obozów naukowych. Od III roku studiów otrzymywałem stypendium naukowe. Na zakończenie działalności w Zarządzie STN zostałem odznaczony Studencką Odznaką za Aktywność Społeczną i Wyniki w Nauce „Sowa”.

Po zakończeniu stażu w 1973 roku rozpocząłem specjalizację z neurochirurgii pod kierunkiem prof. dr med. Feliksa Tokarza. Początkowo przedmiotem mojego zainteresowania było chirurgiczne leczenie padaczki, neurochirurgia naczyniowa i urazy czaszkowo-mózgowe. Były to wiodące kierunki badawcze Kliniki. W latach siedemdziesiątych byłem członkiem Uczelnianego Zespołu d/s Padaczki i Mikrochirurgii. W tym okresie prowadziłem badania doświadczalne u królików nad urazowym ogniskiem padaczkorodnym pod kierunkiem prof. dr hab. Zdzisława Hubera. Wyniki badań zostały opublikowane w 4 pracach w „Neurologii i Neurochirurgii Polskie” oraz „Patologii Polskiej” w 1974 roku. Problemy leczenia operacyjnego chorób naczyniowych mózgu a szczególnie niedrożności tętnic szyjnych i sposoby zespalanie naczyń były tematem mojej rozprawy doktorskiej pt. „Ocena przydatności kleju tkankowego 2 cyjanoakrylanu n-butyłu w niektórych zespoleniach tętnic u

psa”. Promotorem pracy, którą obroniłem w 1977 roku był prof. dr hab. Feliks Tokarz. Rozprawa doktorska miała aspekt doświadczalny i kliniczny. Wykazałem w niej przydatność kleju tkankowego do zespalandia ran tętnic. Praca została opublikowana w czasopiśmie „Polimery w medycynie” 1980 roku. Ponadto opracowałem klasyfikację chorych z niedrożnością tętnicy szyjnej wewnętrznej, która obejmuje kryteria kwalifikujące do leczenia operacyjnego. Praca ta została opublikowana w „Nowinach Lekarskich” 1990. 2, 13-16.

W 1981 roku uzyskałem II stopień specjalizacji z neurochirurgii. W latach 1983-1991 aktywnie uczestniczyłem w pracach Komisji Urazów Układu Nerwowego Komitetu Nauk Neurologicznych PAN (program rządowy MZ-XV 201): temat programu „Porównanie skuteczności zasad i metod postępowania diagnostyczno-leczniczego w szczególnie ciężkich obrażeniach głowy i rdzenia w tym także innych głębokich struktur mózgu”. W latach 2007 - 2011 roku brałem udział w pracach klinicznych dotyczących wczesnego leczenia operacyjnego samoistnych krwinków śródmózgowych prowadzonych w ramach programu STICH (Surgical Treatment of Intracerebral Hematoma), będącego przedsięwzięciem międzynarodowym kierowanym przez Newcastle University. Wiedzę w zakresie neurochirurgii naczyniowej pogłębiałem na stażu w Klinice Neurochirurgii w Düsseldorfie w 1986 roku i kursach:

Anatomical Basis and Clinical Correlation in Endovascular Neurointervention.
Bicetre-University Paris Sud 1994 r.

International Course of Neurosurgery. Management of Intracranial Aneurysms and AVM. Hannover 2001r.

Od 1984 roku moje własne zainteresowania naukowe w największym zakresie dotyczyły procesów rozrostowych przysadki mózgowej i ich leczenia metodą przezklinową. Program naukowy realizowałem w ramach badań własnych Uczelni od 1992 roku. W latach 1992-1995 zgodnie z założeniem projektu badawczego przedmiotem mojego zainteresowania były dwa tematy:

1. „Wczesna diagnostyka mikrogruczolaków przysadki w oparciu o badania hormonalne i obraz rezonansu magnetycznego”.
2. „Oznaczanie puli komórek proliferacyjnych w gruczolakach przysadki i implikacje kliniczne”.

Tematy realizowałem przy współpracy z Kliniką Endokrynologii, Ośrodkiem Diagnostyki Obrazowej i Pracownią Patologii Neurochirurgicznej Katedry i Zakładu Patomorfologii Klinicznej. Pomimo postępu diagnostyki endokrynologicznej i neuroradiologicznej w materiale dominowały makrogruczolaki z uciskiem dróg wzrokowych. W operowanych gruczolakach oznaczano pulę komórek proliferacyjnych przy użyciu białka Ki 67, PCNA i Ag NORs. Badania wykazały, że aktywność proliferacyjną gruczolaków przysadki zaliczanych do guzów o I stopniu biologicznej złośliwości wg klasyfikacji WHO jest różna. Wyniki badań potwierdziły, że białko Ki 67 najlepiej odzwierciedla pulę komórek proliferacyjnych. Zagadnienie to było przedmiotem pracy habilitacyjnej pt. „Skuteczność odbarczenia skrzyżowania nerwów wzrokowych w makrogruczolakach przysadki mózgowej operowanych drogą przez klinową”. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie neurochirurgii uzyskałem 17.02. 1999 roku. Dzięki współpracy z Kliniką Endokrynologii brałem udział w Programie Centralnym 11. 5. 6-16 pt. „Ujednolicenie kryteriów hormonalnych i morfologicznych w rozpoznaniu i definiowaniu stanów rozrostowych przysadki”. Pierwszą operację mikrogruczolaka powodującego chorobę Cushinga przeprowadziłem w 1991 roku. Do tego czasu chorzy z mikrogruczolakiem zdiagnozowani w Poznaniu byli operowani w Warszawie. Wyniki operacji transsfenoidalnych w chorobie Cushinga (85% remisji) przedstawiłem w 2006 roku na II Zjeździe Polskiego Towarzystwa Neuroendokrynologii i 12 Zjeździe Europejskiego Towarzystwa Endokrynologii w Atenach. W 1995 roku uczestniczyłem w Konferencji Uzgodnień „Rozpoznawanie i leczenie guzów przysadki”. Kolejne prace wykonywane w ramach badań własnych Uczelni rozszerzyły spektrum badań nad zagadnieniem zdefiniowania gruczolaka inwazyjnego przysadki. W latach 2000-2008 realizowałem trzy tematy:

1. Znaczenie metaloproteaz w określeniu inwazyjności gruczolaków przysadki.
2. Identyfikacja obszarów niestabilności genomu w określeniu inwazyjności gruczolaków przysadki.
3. Ekspresja białka VHL (pVHL) w gruczolakach przysadki.

Celem tych badań było wyróżnienie inwazyjnego gruczolaka przysadki przez badanie znaczników aktywności proliferacyjnej takich jak: MIB-1, PCNA i AgNORs oraz ekspresji metaloproteaz (MMP-1, MMP-3, MMP-9) oraz ich inhibitorów (TIMP-1, TIMP-2) w gruczolakach inwazyjnych i nieinwazyjnych. W drugim temacie naszym celem była identyfikacja aberracji chromosomowych w takich samych grupach gruczolaków przy użyciu

metody porównawczej hybrydyzacji genomu (CGH). W tym temacie współpracowaliśmy z prof. Iver Petersenem (Institute of Pathology, Charité Medical School, Humboldt University Berlin) . Wyniki pracy zostały przedstawione w Pituitary 2002, 5, 211-219.

Do bardzo ważnych zaliczam prace dotyczące zastosowania analogów somatostatyny (lanreotyd i oktreotyd) u pacjentów z akromegalią przed zabiegiem operacyjnym. Nasz ośrodek (współpraca Kliniki Endokrynologii i Neurochirurgii) był jednym z pionierskich, w którym zastosowano analogii somatostatyny. Potwierdziliśmy korzystne działanie tych leków na czynność przysadki. Obserwowaliśmy obniżenie stężenia HGH i IGF-1, zmniejszenie objętości gruczolaka i jego spoistości, co ułatwiało wykonanie bardziej radykalnej operacji guza. Wyniki badań przedstawiłem na międzynarodowych warsztatach European Workshop on Pituitary Disease, Oxford 2000. W maju 2007 zostałem powołany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego do panelu ekspertów celem wypracowania zasad stosowania analogów somatostatyny w przedoperacyjnym przygotowaniu chorych z akromegalią. Grupa ekspertów opracowała Konsensus Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego pt. „Przygotowanie analogami somatostatyny do leczenia operacyjnego akromegalii”.

Kwalifikacje zawodowe i naukowe podnosiłem na kursach i stażach krajowych i zagranicznych. Pierwsze szkolenie w operacjach trassfenoidalnych odbyłem w Halle w 1984 roku. W 1986 roku rozpocząłem współpracę z prof. Rudolfem Fahlbuschem kierownikiem Kliniki Neurochirurgii w Erlangen- Nürnberg, najbardziej znaczącym ośrodkiem leczenia guzów przysadki w Niemczech. Odbyłem tam trzykrotnie szkolenia w zakresie operacji gruczolaków przysadki w 1986, 1995 i 2001 roku. Podczas stażu miałem możliwość czynnego udziału w zabiegach operacyjnych, zapoznania się z nowoczesną techniką chirurgii kierowanej obrazem z wykorzystaniem neuronawigacji i śródoperacyjnych badań metodą rezonansu w operacjach gruczolaków przysadki. Uczestniczyłem w codziennej działalności kliniki. Na seminariach międzyklinicznych przedstawiłem doniesienia dzieląc się własnym doświadczeniem w leczeniu guzów przysadki:

1. Efficacy of transsphenoidal decompression of optic chiasm in macroadenomas (1995r).
2. Malignisation in pituitary adenoma: case report (2001r).

W 2003 odbyłem również staż w takim samym zakresie jak w Erlangen w Klinice Neurochirurgii w Getyndze kierowanej przez prof. Michaela Buchfeldera (uczeń prof. R. Fahlbuscha). Podczas zebrania międzyklinicznego przedstawiłem doniesienie pt. ” Pituitary apoplexy: incidence, clinical and morphological features”. W latach 1991- 2010

przeprowadziłem około 700 operacji przezklinowych. Duży wpływ na mój rozwój zawodowy miało uczestnictwo w dwóch kursach w latach 1994 i 2001 (Hanower), których organizatorem był wybitny neurochirurg prof. Madjid'a Samii i Europejskie Stowarzyszenie Towarzystw Neurochirurgicznych (EANS) a zaproszeni wykładowcy stanowili grono doświadczonych neurochirurgów. Tematyka obu kursów dotyczyła leczenia gruczolaków przysadki, czaszkołaków, chirurgii podstawy czaszki i wewnątrznaczyniowego leczenia wad naczyniowych mózgu. W 2006 roku brałem udział w kursie organizowanym przez prof. G. Franka w Bolonii (7th Workshop Endoscopic Pituitary Surgery). Tematem kursu było wykorzystanie endoskopu w operacjach przezklinowych gruczolaków przysadki i guzów dołu przedniego czaszki.

W roku akademickim 1977/1978 i 1984/1985 otrzymałem nagrody indywidualne za osiągnięcia w dziedzinie nauki oraz nagrodę zespołową naukową w roku akademickim 2008/2009.

W zakresie działalności dydaktycznej w latach 1973/74 prowadziłem ćwiczenia ze studentami II roku Wydziału Psychologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu z zakresu anatomii układu nerwowego. W tych samych latach pełniłem funkcje opiekuna studenckiego obozu naukowego w Kołobrzegu. W latach 1979-1982 prowadziłem ćwiczenia z zakresu neurochirurgii dla studentów Wydziału Pielęgniarstwa. Od czasu wprowadzenia (1994 rok) obowiązkowego nauczania neurochirurgii prowadzę seminaria i ćwiczenia dla studentów (również anglojęzycznych) Wydziału Lekarskiego. Od roku akademickiego 2003/2004 jestem odpowiedzialny za zajęcia dydaktyczne dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych na kierunku fizjoterapia Wydziału Nauk o Zdrowiu. Od 2006 roku prowadzę seminaria dla studentów kierunku ratownictwo medyczne. Byłem opiekunem 2 prac przedstawionych przez studentów na Konferencjach Międzynarodowych STN:

1. Prolactinoma: clinical characteristics, transsphenoidal operations and results (2005)

2. Cushing's disease: clinical characteristics, transsphenoidal operation and results (2006)

Po uzyskaniu specjalizacji jestem wykładowcą na corocznie odbywających się w Klinice Neurochirurgii i Neurotraumatologii UM w Poznaniu kursach w ramach kształcenia podyplomowego. Tematami kursów są: 1. Urazy czaszkowo-mózgowe, kręgosłupa i rdzenia kręgowego. 2. Guzy mózgu. Neuroonkologia. 3. Choroby naczyń krwionośnych centralnego układu nerwowego. W roku 1996 prowadziłem warsztaty (operacje przezklinowe guzów przysadki) na III-rd Polish-German Clinical Microneurosurgical Course „Sellar and Parasellar processes”. W 2007 roku miałem wykłady i warsztaty na Kursie Polskiej Szkoły Neurochirurgii. W 2008 roku wykładałem na III Kursie Kształcenia Ustawicznego z

Endokrynologii i Chorób Metabolicznych „Blaski i cienie leczenia farmakologicznego i operacyjnego guzów przysadki” oraz na VIII Konferencji - Anatomia i techniki operacyjne w chirurgii podstawy czaszki : „Zagadnienia anatomii chirurgicznej i patologii siodła tureckiego”. Pod moim kierunkiem jeden lekarz uzyskał specjalizację z neurochirurgii. Jestem promotorem dwóch prac doktorskich i jednego wszczętego przewodu doktorskiego.

W zakresie działalności organizacyjnej byłem członkiem Komisji Socjalno-Bytowej Akademii Medycznej. W roku akademickim 1980/81 pełniłem funkcję sekretarza podkomisji rekrutacyjnej na Wydziale Lekarskim. W latach osiemdziesiątych byłem konsultantem neurochirurgiem w szpitalach w : Jarocinie, Pleszewie, Środzie Wielkopolskiej i Ostrowie Wielkopolskim. W Poznaniu byłem konsultantem Szpitala im. J. Strusia od 1985 do 2009 a od 2000 również Szpitala Nowe-Miasto. W latach 2012-2016 pełniłem funkcję Konsultanta Wojewódzkiego ds. neurochirurgii. Za działalność konsultacyjną zostałem wyróżniony Odznaką Honorową Miasta Poznania.

Jestem członkiem polskich i zagranicznych towarzystw naukowych:

- członek zwyczajny Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów
- skarbnik Oddziału Wielkopolskiego Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów
- członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Chirurgii Podstawy Czaszki (skarbnik w latach 1996-2008)
- Polskie Towarzystwo Neuroendokrynologii (członek Komisji Rewizyjnej)
- Europejskie Stowarzyszenie Towarzystw Neurochirurgicznych (EANS)
- Europejskie Towarzystwo Podstawy Czaszki (European Skull Base Society)

Ponadto jestem członkiem:

- Komisji Nauk Medycznych O/PAN w Poznaniu
- Rady Naukowej Krajowego Rejestru Guzów Przysadki Mózgowej Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego
- Rady Naukowej czasopisma ”Journal of Contemporary Brachytherapy”

Nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego Akademii Medycznej (obecnie Uniwersytet Medyczny) w Poznaniu uzyskałem w lipcu 2005 roku.

W dniu 3 lipca 2012 roku uzyskałem tytuł naukowy profesora nauk medycznych nadany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Od 01. 02. 2011 do 30.09.2016 pełniłem obowiązki zastępcy Kierownika Kliniki i Katedry

Neurochirurgii i Neurotraumatologii a od 1.10.2016 do 30.09.2017 Kierownika . Od 01.02.2011 do 30.09.2013 byłem z-ca ordynatora Oddziału Neurochirurgii i Neurotraumatologii z Poddziałem Leczenia Chorób Naczyniowych CUN, a od 01.10.2013 do 30.09.2017 zostałem powołany na stanowisko Kierownika Oddziału Neurochirurgii i Neurotraumatologii z Pododziałem Leczenia Chorób Naczyniowych CUN. Z dniem 01.10.2017 otrzymałem świadczenia emerytalne.